

M.Ed. Semester - 4 (CBCS) Examination
March/April - 2024 (NEW COURSE)

GROUP-A Education Management and Organization in Primary Education (Elective-1)

Time: 02:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

વિભાગ-૧

- પ્રશ્ન-૧** નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
- (1) પ્રાથમિક શિક્ષણનું વ્યવસ્થાપન એટલે શું ? તે સ્પષ્ટ કરી તેનું સ્વરૂપ અને મહત્ત્વ વર્ણવો.
 - (2) જિલ્લા પ્રાથમિક શિક્ષણ અધિકારીની ફરજો વર્ણવો.
 - (3) શિક્ષકના વ્યાવસાયિક વિકાસ માટેનાં વિવિધ કાર્યક્રમો સમજાવો.
- પ્રશ્ન-૨(અ)** નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં) લખો. (૧૦)
- (1) વાલી-શિક્ષક મંડળ (PTA)નું મહત્ત્વ જણાવો.
 - (2) DISE વિશે ટૂંકમાં સમજૂતી આપો.
 - (3) વિવિધ પ્રકારની પ્રાથમિક શાળાઓ વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-૨(બ)** નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૫)
- (1) જવાહર નવોદય વિદ્યાલયમાં પ્રવેશ મેળવવાની લાયકાત જણાવો.
 - (2) શાળા વ્યવસ્થાપનનો અર્થ જણાવો.
 - (3) SMC નાં બે કાર્યો જણાવો.
 - (4) DISEનું પૂરું નામ લખો.
 - (5) CBSEની રચના કયા વર્ષમાં કરવામાં આવી હતી?

વિભાગ-૨

- પ્રશ્ન-૩** નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૭૫૦ શબ્દોમાં) લખો. (૨૦)
- (1) મધ્યાહન ભોજન યોજના વર્ણવો.
 - (2) પ્રાથમિક શિક્ષણનાં સાર્વત્રિકરણમાં અવરોધક પરિબલો સમજાવો.
 - (3) ફિનલેન્ડના પ્રાથમિક શિક્ષણની વિશેષતાઓ વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-૪(અ)** નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પ્રશ્નના જવાબ (પ્રત્યેક જવાબ આશરે ૧૨૫ શબ્દોમાં) લખો. (૧૦)
- (1) ઓપરેશન બ્લેકબોર્ડ યોજના સમજાવો.
 - (2) સર્વ શિક્ષા અભિયાનનાં હેતુઓ જણાવો.
 - (3) વર્ગખંડ વ્યવસ્થાપનમાં શિક્ષકની ભૂમિકા સ્પષ્ટ કરો.
- પ્રશ્ન-૪(બ)** નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો. (૦૫)
- (1) સર્વ શિક્ષા અભિયાન વર્તમાન સમયમાં કયાં નામે ઓળખાય છે?
 - (2) કોઈ એક સેવાકાલીન તાલીમ કાર્યક્રમનું નામ જણાવો.
 - (3) SCEનું પૂર્ણ નામ જણાવો.
 - (4) પ્રાથમિક શાળામાં શિક્ષક બનવા માટેની શૈક્ષણિક અને વ્યાવસાયિક લાયકાત જણાવો.
 - (5) પ્રાથમિક શિક્ષણમાં ગુણવત્તા વધારવા માટે અમલમાં મૂકાયેલી કોઈ એક યોજનાનું નામ લખો.

ENGLISH VERSION

Section-1

Que-1 **Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words.** **(20)**

- (1) What is management of primary education? Explain it clearly and describe its nature and importance.
- (2) Describe the duties of District Primary Education Officer.
- (3) Explain various programs for professional development of teachers.

Que-2(A) **Answer any two from following questions. Each answer should be in about 125 words.** **(10)**

- (1) State the importance of Parent-Teacher Association (PTA).
- (2) Explain the DISE in brief.
- (3) Describe the different types of primary schools.

Que-2(B) **Answer following questions in very brief.** **(05)**

- (1) State the eligibility to get admission in Jawahar Navodaya Vidyalaya.
- (2) Explain the meaning of school management.
- (3) State two functions of SMC.
- (4) Write the full name of DISE.
- (5) In which year CBSE was formed?

Section-2

Que-3 **Answer any two from following questions. Each answer should be in about 750 words.** **(20)**

- (1) Describe mid-day meal scheme.
- (2) Explain the factors hindering the universalization of primary education.
- (3) Describe the characteristics of primary education in Finland.

Que-4(A) **Answer any two from following questions. Each answer should be in about 125 words.** **(10)**

- (1) Explain Operation Blackboard scheme.
- (2) State the objectives of Sarva Shiksha Abhiyan.
- (3) Explain the role of teacher in classroom management.

Que-4(B) **Answer following questions in very brief.** **(05)**

- (1) By what name is Sarva Shiksha Abhiyan known nowadays?
- (2) Name any in-service training program.
- (3) State the full form of SCE.
- (4) State the educational and professional qualifications for a primary school teacher.
- (5) Write a name of scheme implemented to improve quality in primary education.
